

Izlaganje na znanstvenom skupu

Izlaganje na znanstvenom skupu

UDK 32.01

Odvojeni stolovi: škole i sekte u političkoj znanosti

Gabriel A. Almond

Stanford University

Sažetak

Stanje političke znanosti, nakon relativno jedinstvenoga povijesnog razvoja, posljednjih desetljeća karakteriziraju podvojenost i suprotstavljenost različitih teorijskih pravaca, škola i sekta. Ta se podvojenost može ilustrirati dvjema dimenzijama: ideološkom i metodološkom. Na ideološkoj dimenziji krajnosti su ljevica i desnica, a na metodološkoj zastupnici »tvrdih« i »mekih« metoda. Većina političkih znanstvenika nalazi se ipak na sredini, između tih ekstrema, izbjegavajući ideološku pristranost i metodološki ekskluzivizam. Upravo bi ta sredina morala snažnije utjecati na atmosferu i razvoj naše discipline, budući da interpretacije stanja discipline ekstremnih škola nemaju ni stručni ni znanstveni legitimitet.

»Gospođica Cooper: 'Usamljenost je užasna stvar, zar ne?'

Anne: 'Da, slažem se. Užasna stvar...'

Gospođica Meacham: 'Ona nije usamljenički tip.'

Gospođica Cooper: 'Ima li uopće usamljeničkih tipova, gospođice Meacham?...!'

Terence Rattigan, *Separate Tables*, 1955: 78, 92

U *Separate Tables*, velikom uspjehu njujorške kazališne sezone 1955. godine, irski dramaturg Terence Rattigan poslužio se metaforom usamljenih gostiju za objedom u drugorazrednome samačkom hotelu u Cornwallu kako bi iskazao ljudsku usamljenost. Možda je ponešto pretjerano upotrijebiti tu metaforu u opisu stanja političke znanosti 1980-tih godina.¹ Ali,

¹ Gabriel Almond bio je od 1959. do 1963. godine profesor političke znanosti na Yale University. Od 1963. godine je profesor emeritus na Stanford University.

»Odvojeni stolovi: škole i sekte u političkoj znanosti« je predavanje održano 1987. godine na Northern Illinois University, a u kraćem obliku i na 14. svjetskom kongresu IPSA u Washingtonu 1988. godine. S osobnim dopuštenjem autora ovdje

u izvjesnom smislu, različite škole i sekte političke znanosti zaista sjede za odvojenim stolovima, svaka sa svojom koncepcijom ispravne političke znanosti, istovremeno prikrivajući neki tajni otok svoje ranjivosti.

Nije uvijek bilo tako. Ako se prisjetimo stanja struke prije četvrt stoljeća, recimo u ranim šezdesetim, David Easton (1953) i David Truman (1955) ružili su tada profesiju zbog njezine zaostalosti unutar društvenih znanosti, a takvu kritiku primio je k srcu značajan broj uspješnih mladih političkih znanstvenika. Robert Dahl napisao je 1961. uvjerljiv *Eptaph for A Monument to a Successful Protest*, odražavajući samouvjerenost uspješnog pokreta čiji su vođe brzo postajale najvidljivije ličnosti u profesiji. Ni Dahl ni Heinz Eulau, čija se *Behavioral Persuasion* pojavila 1963, nisu postavljali pretjerane ili ekskluzivne zahtjeve za novom političkom znanšću. Oni su smatrali da se znanstveni pristup studiju političkog fenomena dokazao i da može zauzeti svoje mjesto uz političku filozofiju, javno pravo, povijest i deskripciju institucija kao važan oblik istraživanja politike. Kao dio discipline »u pokretu«, da tako kažemo, stvorio je ponešto zabrinutosti među starim disciplinama. Prikladna metafora za stanje discipline toga vremena vjerojatno bi bio model »mladi Turčin — stari Turčin«, gdje su mladi Turci već imali prisjede zaliske. Ali, bili smo svi Turci!

Sada postoji ta nelagodna podvojenost. Ljudi iz javnog izbora nalaze svoje sidrište u stvarnosti, »novom institucionalizmu«, kamo bi smjestili svoj snažni deduktivni aparat; politički ekonomisti žele relacije prema povijesnom i institucijskom procesu; humaniste muči scijentističko izbjegavanje političkih vrijednosti i osjećaj neprilagođenosti svijetu kojim dominiraju statistika i tehnologija, a radikalni i »kritički« politički teoretičari, kao drevni propovjednici, sipaju anateme protiv bihevorista i pozitivista i samog pojma političko-znanstvenog profesionalizma koji bi razdvojio znanje od akcije. Ali njihov ih antiprofesionalizam zasigurno ostavlja u nedoumici da li su znanstvenici ili političari.

Nelagoda političke znanosti ne potječe od tijela, nego od duše. U posljednjih nekoliko desetljeća brojnost struke više se nego udvostručila. Američki tip političke znanosti proširio se u Evropu, Latinsku Ameriku, Japan, i, što je zanimljivije, u Kinu i SSSR. Politička znanost poprimila je organizacijska i metodološka obilježja znanstvenih instituta, velikih financijskih budžeta, statističkih i matematičkih metoda i sličnog. Politička je znanost materijalno napredovala, ali to nije sretna profesija.

Mi smo podijeljeni uzduž dviju dimenzija: ideološke i metodološke (vidi sliku). Na metodološkoj dimenziji krajnosti su meka i tvrda. Na metodološki mekom polu jesu Clifford Geertz (1973), tipovi potpuno deskriptivnih, kliničkih studija. Kao primjer takve znanosti Albert Hirschman (1970) slavio je biografiju meksičkoga gerilskog heroja Emiliana Zapate od Johna Womacka (1969), u kojoj ne postoje konceptualizacija, hipoteze, nastojanja da se tvrdnje dokažu itd. Leo Strauss (1959) i njegovi sljedbenici u političkoj filozofiji svojom su se egzegezom ideja političke filozofije također približili tome mekanom ekstremu. Ali, dok Womackov rad sve prepušta implikacijama osim naracije i deskripcije, štrausijanska egzegeza pretpostavlja strogoću eksplikacije velikih tekstova, utvrđujući njihovo »istinsko« značenje analizom jezika.

	ljevica	desnica	
Metodološka	TVRDA LJEVICA	TVRDA DESNICA	tvrda
dimenzija	MEKA LJEVICA	MEKA DESNICA	meka
	Ideološka dimenzija		

Nešto dalje od ekstremno mekog kraja, ali još uvijek na mekoj strani kontinuuma, bile bi političkofilozofijske studije, otvorenije empirijskoj i logičkoj analizi. Ilustracije bi bili skorašnji radovi Michaela Walzera o pravu (1983) i obveznosti (1970), Carole Pateman o participaciji (1970) i obveznosti (1979). U njima ima više od jednostavne, bogate evokacije događaja i osoba ili preciznog izvođenja ideja političkih filozofa. Nudi se logička argumentacija, često testirana ispitivanjem dokaza i razvijena, manje ili više, strogo.

Na drugom polu metodološkog kontinuuma jesu kvantitativne, ekonometrijske i matematičke modelirajuće studije, a najekstremnije bi bile kombinacije matematičkog modeliranja, kompjutorske simulacije u literaturi javnog izbora. Teorije glasanja, tvorbe koalicija, odlučivanje u komitetima i birokraciji s testiranjem hipoteza proizvedenih formalnim matematičkim modelima, matematički modeli, ilustrirali bi taj tvrdi ekstrem.

Na lijevoj strani ideološkog kontinuuma imamo četiri grupe marksističke tradicije — marksisti u pravom smislu riječi, »kritički politički teoretičari«, *dependencistas*, teoretičari svjetskih modela, koji svi poriču mogućnost odvajanja znanja od akcije i koji političku znanost podvrgavaju borbi za socijalizam. Na konzervativnom kraju kontinuuma jesu neokonzervativisti koji su, između ostalih stvari, naklonjeni slobodnoj tržišnoj ekonomiji, ograničenju moći države, kao i agresivnoj antikomunističkoj vanjskoj politici.

Ako kombiniramo te dvije dimenzije, dobit ćemo četiri škole političke znanosti, četiri odvojena stola: mekanu ljevicu, tvrdu ljevicu, mekanu desnicu i tvrdu desnicu. Stvarnost, naravno, nije baš tako uredna. Ideološko i metodološko ocrtavanje je kompleksnije i suptilnije. Razrađujući malo ovu metaforu, budućí da je prevladavajuća većina političkih znanstvenika negdje u sredini — »liberalna« i umjerene ideologije, eklektička i otvorena argumentima metodologije — mogli bismo govoriti o velikoj kafeteriji centra, u kojoj najviše nas uzima svoju intelektualnu hranu, gdje sjedimo za velikim stolovima s različitim i promjenjivim susjedima.

Rubni su stolovi u toj disciplinarnoj blagovaonici snažno osvjetljeni i vidljivi, dok je veliki centar u sjeni. Nesretna je okolnost što su stanje i reputacija političke znanosti pod tako velikim utjecajem tih ekstremnih pristupa. To je i zbog toga što su oni najglasniji i najupadljiviji — mekana ljevica osigurava prodornu i borbenu pozadinsku buku, a tvrda desnica osigurava virtuoznu matematičku i statističku predstavu na stranicama naših

Mekana ljevica

Počnimo s mekanom ljevicom. Sve podgrupe mekane ljevice dijele meta-teorijsku pretpostavku da se empirijski svijet ne može razumjeti u terminima odvojenih sfera i dimenzija, već ga treba razumjeti kao vremensku i prostornu cjelinu. »Kritička teorija«, kako su je razvili Horkheimer, Adorno, Marcuse i drugi iz »frankfurtske škole«, odbacuje pretpostavljenu odvojenost i strategiju razlaganja matice društvene znanosti. Različite dijelove socijalnog procesa treba promatrati »... kao aspekte ukupne situacije zahvaćene procesom povijesne promjene« (Lukach, citiran u: David Held 1980: 164). Analitičar kao i ono što analizira uključeni su u borbu. Objektivnost je neprimjerena. »Pozitivisti nisu uspjeli shvatiti da proces spoznaje ne može biti odvojen od historijske borbe između ljudi i svijeta. Teorija i teorijski rad isprepleteni su sa socijalnim životnim procesima. Teoretičar ne može ostati odvojen, pasivno kontemplirajući, razmišljajući i opisujući 'društvo' ili 'prirodu'.« (Held 1980: 165). Da bi se shvatilo i objasnilo, treba se opredijeliti prema rezultatu. Ne postoji politička znanost u pozitivističkom smislu, odnosno politička znanost odvojiva od ideološkog opredjeljenja. Nastojati je odvojiti znači pružiti podršku postojećem, historijski zastarjelom poretku.

Ortodoksniji marksisti poput Perrya Andersona (1976), Gorana Therborna (1977), Dennisa Slatera (1977) i drugih, premda dijele metametodologiju »kritičke škole«, idu još dalje tvrdnjom da, ako ne prihvatimo historijski materijalizam u njegovom najpunijem redukcionističkom smislu objašnjavanja političke stvarnosti terminima klasne borbe, ne možemo razumjeti značenje odnosa između teorije i »praksisa«.

Kako razmatramo sastav mekane ljevice, naša četvorostruka metafora počinje se raspadati. Marksistički teoretičari različitih uvjerenja — »kritički teoretičari«, »dependencijski« autori, teoretičari »svjetskih modela« — susjedi su koji se svađaju za stolom. Zajednički dijele uvjerenje o jedinstvu teorije i prakse, o nemogućnosti razdvajanja znanosti i politike. Logična posljedica pozitivističke političke znanosti, koja vjeruje u nužnost razdvajanja znanstvene aktivnosti od političke, jest gubljenje dodira sa sveobuhvatnim jedinstvom povijesnog procesa i bezumna povezanost sa statusom quo. Pozitivistička politička znanost zanemaruje historijsku dijalektiku, koja čini neizbježnim prijelaz od kapitalizma u socijalizam.

Fernando Cardoso, vodeći teoretičar dependencijske škole, ovim riječima uspoređuje metodologiju dependencijske teorije s tradicijom sjeverno-američke društvene znanosti:

»Mi nastojimo obnoviti intelektualnu tradiciju koja se temeljila na cjelovitosti društvene znanosti. U potrazi smo za globalnim i dinamičnim razumijevanjem socijalnih struktura umjesto promatranja samo specifičnih dimenzija društvenih procesa. Suprotstavljamo se akademskoj tradiciji koja razumije dominaciju i socijalno-kulturne odnose kao međusobno analitički samostalne 'dimenzije', zajedno odvojene od ekonomije, kao da svaka od tih dimenzija korespondira s posebnim osobinama stvarnosti... Mi koristimo dijalektički pristup analizi dru-

pravljati kao o alternativni nije konsolidacija države i ostvarenje 'autonomnog kapitalizma', nego to kako ih prevladati. Dakle, važno je pitanje kako stvoriti put prema socijalizmu« (Cardoso i Faletto, 1979, IX, XXIV).

Jedan od vodećih američkih interpretatora »dependencijskog« pristupa, Richard Fagen, sazeo je implikacije Cardosovih pogleda za akademsku zajednicu koja se bavi problemima razvoja. Stvarni progres u razvojnim studijama treba povezati s restrukturiranjem asimetričnih međunarodnih odnosa moći i »... mnogo teži i historijski značajniji napad na same kapitalističke oblike razvoja... Tek kada takvo ključno razumijevanje zahvati i započetu akademsku kritiku globalnoga kapitalističkog sistema moći ćemo reći da je započela promjena paradigme matice američke društvene znanosti i pomaka znanstvenika prema stvarima koje su uistinu važne« (1978: 80).

Dvije novije interpretacije povijesti američke političke znanosti pokazuju kako je mekana lijeva kritika matice discipline dobila određeni zamah. David Ricci u *The Tragedy of Political Science* (1984) otkriva tragove nastanka liberalne znanstvene škole političke znanosti u poslijeratnoj Americi, u pokretu usmjerenom prema Ricciu, na dokazivanje superiornih osobina liberalnih pluralističkih vrijednosti i pretpostavki vrlo preciznim metodama. Valjanost te samozadovoljne »empirijske političke teorije«, koju su konstruirali politički znanstvenici kao što su David Truman, Rober Dahl, C. E. Lindblom, grupa specijalista za izbore iz mičigenske grupe i drugi, bila je potkopana nemirima kasnih šezdesetih i ranih sedamdesetih godina, kao i diskreditiranjem američke politike. Ricci zaključuje iz te biheviorističke-post-biheviorističke epizode kako je politička znanost kao empirijska disciplina, bez sustavnog uključivanja moralnih i etičkih vrijednosti i izbora i usmjerenja na političku akciju, osuđena na gubljenje iluzija. Politička znanost mora izabrati stranu; ako ne uspije, svržit će u specijaliziranoj sitničavosti i nevažnosti.

Riccijevo mekano ljevičarenje pripada humanističkoj umjerenoj varijanti. Kod Raymonda Seidelmana (1985) riječ je o radikalnijem tretiranju povijest američke političke znanosti. U knjizi naslovljenoj *Disenchanted Realists; Political Science and The American Crisis, 1884-1984*, Seidelman potanko razvija tezu o tri trenda u američkoj političkoj teoriji: institucijskom trendu, demokratskom populizmu i relativno kratkotrajnu trendu »liberalne političke znanosti« koji je potaknut dvadesetih i tridesetih godina školom University of Chicago i koji je cvjetao u SAD u poslijeratnim godinama do, otprilike, sedamdesetih. Institucijski trend je hamiltonijansko-medi-sonijanska tradicija otjelovljena u ustavnom sistemu, konstruiranu tako da ograničuje volju većine. Teorija o podjeli vlasti temelji se na nepovjerenju u popularne sklonosti. Suprotan toj tradiciji američke političke teorije jest demokratsko-populistički trend, vidljiv u ranome agrarnom egalitarizmu, abolicionizmu, protuvlasti, a bio je diskreditiran rastom urbanoga industrijskog društva i potrebom za snažnom vladom. Treća tradicija temeljila se na vjerovanju u mogućnosti znanosti o politici koja će pomoći u stvaranju moćne nacionalne države, školovanih stručnjaka koji će stvarati konstruktivne i koherentne politike uz pomoć čestite popularne većine. San ove treće tradicije raspršila je kako politika, tako i znanost. Politička stvar-

dominirale elite, nesposobne da ostvaruju cjelovite i efektivne *public policies*, a znanost se pretvorila u set nepovezanih specijalnosti kojima nedostaju veze s politikom. Seidleman zaključuje:

»Povijesno, profesionalizam političke znanosti samo je zamagljivao temeljne sukobe i mogućnosti američkoga javnog života, budući da je građane smatrao objektima svojih studija ili klijentima benignoga političkog paternalizma... Sve dok politički znanstvenici ne shvate da se njihova demokratska politika ne može ostvariti pukim profesionalizmom, intelektualni život ostat će odvojen od ispod-površinskih snova američkih građana. Povijest političke znanosti potvrđivala je tu podvojenost čak i onda kada ju je nastojala premostiti. Moderna politička znanost mora ju premostiti ako razočaranja želi pretvoriti u demokratsku stvarnost.«

Zadatak je meke ljevice, dakle, napad na profesionalizam političke znanosti. To je poziv akademiji da se pridruži političkom okršaju, da usmjeri svoju nastavnu djelatnost i istraživanja u skladu s lijevim ideološkim opredjeljenjima — prema umjerenom ili revolucionarnom socijalizmu.

Tvrda desnica

S druge strane, tvrda je desnica ultraprofesionalna, ona je razvila veliki izbor znanstvenih metodologija — deduktivnih, statističkih i eksperimentalnih. Postoji tendencija da se mekša povijesna, deskriptivna i kvantitativno nesofisticirana analiza promatra kao predprofesionalna, manje vrijedna vrsta političke znanosti, premda su posljednjih godina zapaženi ponovno otkrivanje političkih institucija, pokušaj povezivanja formalno deduktivnog rada s empirijskom tradicijom u nastojanjima Gosnella, Herringa, V. O. Keya.

William Mitchel (1988), u novijem pregledu pokreta javnog izbora u političkoj znanosti, razlikuje dva glavna centra, koje naziva Virginija školom i Rochester školom. Virdinijsku školu, utjecajnu uglavnom među ekonomistima, utemeljili su James Buchanan i Gordon Tullock. Osnivač Rochester škole, utjecajnije među političkim znanstvenicima, bio je William Riker. Obje škole skeptične su u pogledu mogućnosti politike i birokracije, a fiskalno su konzervativne. Virginijska škola gleda na tržište kao na nedvosmislenu mjeru efikasne alokacije. Prema Michellu, oni pokazuju »... čvrsto uvjerenje da je privatna ekonomija mnogo čvršća, efikasnija, a možda i pravednija od drugih ekonomija, te mnogo uspješnija od političkog procesa u efikasnoj distribuciji dobara... Najveći dio onoga što je proizvedeno u (Virginija) Center for Study of Public Choice najjednostavnije se može opisati kao prilog teoriji o neuspjehu političkog procesa...; nepravda, neefikasnost i prisila najopćenitiji su rezultati demokratskog oblikovanja politike« (106/107). Buchanan je predložio plan za automatsku redukciju deficita nekoliko godina prije usvajanja Gramm-Rudman-Hollings prijedloga, a bio je i autor prve verzije prijedloga ustavnog amandmana za uravnoteženje budžeta. Buchanan u svoje dvije knjige *Democracy in Deficit, The Political Legacy of Lord Keynes* (1977) i *The Economics of Politics* (1978), izlaže viđenje demo-

teresima; drugim riječima, suprotstavljaju se porezima i teže vlastitim materijalnim dobicima. Političari, naravno, u takvim preferencijama birača podržavaju potrošnju i suprotstavljaju se porezima, dok birokrati nastoje proširiti svoju moć i sredstva ne uvažavajući javni interes.

Teoretičari se razlikuju s obzirom na to u kojoj mjeri vjeruju da model kratkoročnog maksimiranja koristi zaista odgovara ljudskoj stvarnosti. Neki ga koriste samo kao način generiranja hipoteza. Tako je Robert Axelrod, upotrebljavajući deduktivno modeliranje, eksperimentiranje i kompjutorsku simulaciju, značajno pridonio našem razumijevanju nastanka pravila suradnje, posebice kako bi se mogle razviti norme međunarodne suradnje iz perspektive kratkoročnog maksimiranja koristi (1984). Fiorina, Ferejohn, Shepsle i drugi znaju vrijednosti empirijskog dokaza a da bi se ograničili na čisti metodološki individualizam koji je u temelju virđinijskog pristupa politici.

U nedavnim komentarima znanstvenika s neprikosnovenim znanstvenim ugledom vidljiva je defenzivna pozicija tog pristupa. Tako Herbert Simon dovodi u pitanje racionalne pretpostavke te literature:

»Razlika je za istraživanje, veoma velika razlika, da li ispitujemo gotovo svcznajućeg homo economicusa teorije racionalnog izbora ili ograničeno racionalnog homo psychologicusa kognitivne psihologije. To predstavlja razliku za istraživanje, ali isto tako i za pravilno oblikovanje političkih institucija. James Madison bio je toga veoma svjestan, te se na stranicama *Federalist Papers* zalagao za ovaj pogled na ljudske uvjete: 'Kao što postoje poročnosti u čovjeku koje traže obazrivost i nepovjerenje, tako postoje i vrline u ljudskoj prirodi koje opravdavaju izvjesnu mjeru poštovanja i povjerenja.' Moramo priznati, uravnotežen i realističan pogled o ograničenoj ljudskoj racionalnosti i pridruženoj joj slabosti poriva i razuma« (303).

James March i Johan Olsen kritizirali su formalizam literature javnog izbora. »Novi je institucionalizam empirijski utemeljena predrasuda, tvrdnja da je ono što opažamo u svijetu nekonzistentno s načinima na koje suvremene teorije od nas traže da govorimo... Birokratsko tijelo, zakonodavni odbor, prizivni sud jesu arene suprotstavljenih društvenih sila, ali one su i skup standardnih procedura djelovanja i struktura koje definiraju i brane interese« (1984: 738). Oni, također, dovode u pitanje pretpostavku racionalnog samointeresa u literaturi javnog izbora tvrdeći:

»Premda nema sumnje da samointeres prožima politiku, aktivnost je često utemeljena više na otkrivanju vrijednosno prihvatljivog ponašanja nego na proračunu očekivane dobiti iz alternativnog izbora. Kao rezultat, političko ponašanje, kao i druga ponašanja, može se opisati u terminima obveza, dužnosti, pravila i uloga« (744).

Meka desnica

U ćeliji meke desnice nalaze se najrazličitiji konzervativci stare i »nove« vrste, koji su tradicionalni u svojim metodologijama i na pravoj su strani

su drugačije vrste. Njihov je metodološki konzervativizam nedvosmislen. Prosvjetiteljstvo i znanstvena revolucija jesu arhineprijatelji. Na njihovoj je listi visoka meta vrijednosnoslobodna i etički neutralna politička znanost Maxa Webera. Kao što reče Leo Strauss: »Moralna ispraznost nužan je uvjet znanstvene analize. Što smo ozbiljniji društveni znanstvenici, to potpunije u sebi razvijamo stanje nezainteresiranosti za neke ciljeve ili besciljnost i lutanje, stanje koje se može nazvati nihilizmom« (1959: 19). Ali, politička znanost nije samo amoralna, ona ustvari i nije proizvodnja znanja. Ponovno Leo Strauss: »Općenito govoreći, pitamo se da li je nova politička znanost donijela na svjetlo bilo što politički značajno, a da to inteligentni politički praktičari, obrazovani novinari, a da ne spominjemo stare političke znanstvenike, već ranije nisu znali« (u: Storing 1962: 312).

Štrausijanci odbacuju svaku interpretaciju političke teorije iz »historičizma« ili »sociologije znanja«. Istinski smisao filozofskog teksta sadržan je u onome što je napisano. Politički filozof mora imati umijeće i znanje što su potrebni za otkrivanje izvornog značenja. Konačna istina može se pronaći u spisima originalnih klasičnih filozofa, a posebice u Platona — u njegovom sokratovskom racionalizmu oslobođenom od slučajnosti. Istina nadilazi vrijeme, prostor i kontekst. Postmakijavelistička politička filozofija dovela je do moralnog relativizma i kvarenja građanske čestitosti, a »bihevioralna« politička znanost jest neutemeljena posljedica toga moralnog propadanja.

U proslavama godišnjice ustava, kao što se moglo očekivati, štrausijanci su avangarda ustavne interpretacije škole »izvornih namjera«. Gordon Wood u pregledu štrausijanske literature o ustavu (1988) ističe kako je za neke od njih, poput Garya McDowella i Waltera Bernsa, sva istina o ustavu sadržana u ustavnom tekstu i, možda, u zapisnicima rasprava u *Federalist Papers*. Wood upozorava kako opredjeljenje za »prirodno pravo« vodi u nepovjerenje spram svakoga historijski stečenog prava, »... posebno onih koje je nedavno otkrio Vrhovni sud« (39). Za neke bi štrausijance prirodno pravo nad vlasništvom, koje su postulirali Osnivači, moglo poslužiti i povratku modernoj državi blagostanja. Model moralnog poretka za mnoge je Platonova aristokracija ili, kao drugi izbor, Aristotelova »miješana vladavina«. Njihov je akcijski program zahtjev za intelektualnom elitom koja nas treba vratiti prvotnim principima.

Tvrda ljevica

Napokon, tu je i škola tvrde ljevice, koja koristi znanstvene metode testiranja hipoteza dobivenih iz socijalističkih i »dependencijskih« teorija. Kada se pretpostavke i uvjerenja lijevih ideologija ekspliciraju i testiraju krećemo se u smjeru odbacivanja antiprofesionalizma ljevice. To se odražava u nervozni vodećih socijalističkih i »dependencijskih« teoretičara kada je riječ o kvantifikaciji i testiranju hipoteza. Tako se Christopher Chase-Dunn, jedan od vodećih kvantifikatora svjetskih modela, zauzima sa svojim kolegama za slijedeće: »Zabrinut sam da ne zaglavimo u sterilnim raspravama između 'historicista' i 'društvenih znanstvenika' ili između kvantitativnih

de za nadahnute dijaloge, ali stvarno razumijevanje svjetskog sistema zahtijevat će prevladavanje metodološkog sektašenja» (1982: 181). Vodeći »dependencijski« teoretičari, poput Cardosa i Fagena, postavljaju ozbiljna pitanja o valjanosti dependencijskih studija »znanstvenog, kvantitativnog tipa«. Zbog nekih nejasno određenih razloga takva su istraživanja »nezrela« ili promašuju cilj. Oni vjerojatno ne bi priznali valjanost nalazima Sylvana, Snidala, Russetta, Jackson i Duvalla (1982), koji su testirali formalni »dependencijski« model na grupi zavisnih država u periodu od 1970—1975. godine i došli do miješanih i neuvjerljivih zaključaka. Pa ipak, kvantifikatori i ekonometri »dependencijske« škole i svjetskih modela, uključujući političke znanstvenike i sociologe kao što su Chase-Dunn i Robinson (1977, 1979), Albert Bergersen (1980), Peter McGowan (1981), Volker Bornschier (1981) i drugi, nastavljaju s kvantitativnim studijama, demonstrirajući valjanost svjetskog sistema i »dependencijskih« postavki.

Ispraviti povijest naše struke

Najvećem broju političkih znanstvenika bilo bi neugodno sjediti za tim krajnjim stolovima. Dospjevši do statusa važne akademske profesije u posljednje dvije-tri generacije, mi nismo spremni odbaciti oznake profesionalnog integriteta, preusmjerivši naša istraživanja i predavanja u političku advokaturu. To se odražava i u djelomičnom napuštanju antiprofessionalizma tvrde ljevice koja inzistira na tome da sudovi o društvu i politici mogu biti testirani eksplicitnim i jasnim formulacijama, a da se statističke metode upotrebljavaju tamo gdje je to prikladno.

Mnogi su od nas slično pogođeni svrstavanjem u predznanstveni status od strane ekonometrista i političkih znanstvenika javnog izbora i njihovim vlastitim profesionalnim određenjem. Takvo nezadovoljstvo dijele i neki okorjeli politički znanstvenici koji trenutno nastoje rehabilitirati starije metode političke znanosti, kao što su filozofijske, pravne i historijske analize i institucijske deskripcije.

A malo je političkih znanstvenika koji bi se suglasili s pogledima da je sve nakon šesnaestog stoljeća otklon od istinskog puta i da je jedini put do profesionalizma egzegeza klasičnih tekstova političke teorije.

Vrijedno je napomenuti kako svaka od tih škola ili sekta nudi svoju verziju povijesti političke znanosti. Onaj tko kontrolira prošlost, pišući našu profesionalnu povijest, ima velike mogućnosti da kontrolira i budućnost. Meka ljevice je posljednjih godina potpuno preuzela pisanje povijesti struke političke znanosti. Vjerujem da su uspjeli uvjeriti neke od nas da smo skrenuli s pravog puta. Ricci i Seidelman žele nas uvjeriti da se moderna politička znanost, sa svojim naglaskom na metodologiju i objektivnost, mogla razviti samo u SAD, gdje su nakratko izgledale mogućima liberalna demokracija i objektivni profesionalizam. Kako takav američki optimizam nestaje i kako se neumitno zaoštrava klasni i partijski antagonizam, oni tvrde da politički neutralna znanost postaje neostvariva. Prema takvom uvjerenju, politička znanost mora ponovno postati aktivni dio politike, a za neke i

Povijest struke, kako je prikazuje tvrda desnica, sasvim je kratka. Po njoj, prije uvođenja matematičkih, statističkih i eksperimentalnih metoda i nije bilo političke znanosti i teorije u pravom smislu.

Velika, metodološki eklektična, većina političkih znanstvenika, koja nastoji ograničiti ideološki bias u svome profesionalnom radu — što sam nazvao »kafeterijom centra« — ne smije prepustiti pisanje strukovne povijesti nijednoj od tih škola. Povijest političke znanosti ne vodi nijednom od tih odvojenih stolova, nego prema metodološki miješanom i objektivno usmjerenom centru.

Nije točna tvrdnja kako se politička znanost izdvojila iz klasične političke filozofije u 16. i 17. stoljeću i kako je od tada na krivom putu. Isto tako nije točno pripisati američkoj političkoj znanosti nastojanje da razdvoji političku teoriju od političke akcije. Štrausijanci ne mogu legitimno zahtijevati ekskluzivni izvor u klasičnoj grčkoj filozofiji. Znanstveni poticaj u političkim studijama ima svoje početke među klasičnim grčkim filozofima. Rober Dahl, po mojem sudu, legitimniji je sljedbenik Aristotela nego Leo Strauss.

Postoji političko-sociološka tradicija koja polazi od Platona, Aristotela, nastavlja se s Polibiusom, Ciceronom, Machiavellijem, Hobbesom, Lockeom, Montesquieuom, Rousseauom, Tocquevilleom, Comteom, Marxom, Paretom, Weberom i dalje s Lipsetom, Sartorijem, Mooreom, Lijphartom i Dahlom, koji su nastojali i nastoje povezati socioekonomske uvjete s političkom konstitucijom i institucijskim aranžmanima, i strukturne karakteristike s policy-opredjeljenjima u ratu i miru.

Naši očevi utemeljivači pripadali su toj tradiciji.

Aleksandar Hamilton u *Federalist Number 9* ocjenjuje: »Znanost o politici . . . kao i sve druge znanosti, veoma je napredovala. Smisao različitih principa danas bolje razumijemo, a ranije uopće nisu bili poznati . . .« (1937). A u *Federalist Number 31* Hamilton se bavi trajnim pitanjem kako znanstvene studije mogu biti moralne i političke. On zaključuje:

»Premda se ne može tvrditi kako su principi moralnog i političkog znanja općenito istog stupnja sigurnosti kao oni u matematici, oni u tom smislu nude mnogo više nego . . . što smo im mi spremni dopustiti« (189).

Vrijedno je upozoriti kako polarizacija tvrda znanost/meka znanost, za koju pretpostavljamo da je noviji fenomen pripisan herezi američkoga biheviorističkog pokreta, jest endemička samoj disciplini od kada postoji.

U 19. i 20. stoljeću Auguste Comte, Marx i Engels sa svojim sljedbenicima, Max Weber, Emile Durkheim, Wilfredo Pareto i ostali tretirali su politiku u širim perspektivama društvene znanosti sa zakonitim pravilnostima i nužnim odnosima.

Početkom 20. stoljeća John Robert Seely i Otto Hintze, Moissaye Ostrogorsky i Roberto Michels smatrali su da stvaraju »znanstvene zakone« politike — Seeley i Hintze o odnosima između vanjskog pritiska i unutrašnjih sloboda u razvoju nacionalnih država Zapadne Evrope; Ostrogorski o nekompatibilnosti masovne birokratske političke partije i demokracije do ko-

skog sistema; Michels o »željeznom zakonu oligarhije«, o osobinama velikih birokratskih organizacija u kojima moć gravitira prema vrhovnom vodstvu, što je izveo iz »kritične« studije slučaja Socijaldemokratske partije Njemačke. Nešto je noviji Duvergerov »zakon« o odnosu između biračkog tijela i partijskog sistema koji također potječe iz Evrope.

Pioniri moderne političke znanosti od samog su početka uobičajeno govorili o takvoj vrsti znanja kao o »znanosti«. Tako su Sir Frederick Pollock i John Robert Seeley, prvi predavač na Oxfordu, a drugi s Cambridgea, naslovili 1890-tih svoje knjige *The History of the Science of Politics* (1890), odnosno *An Introduction to Political Science* (1896). Što su ti autori smatrali pod »znanostu«, variralo je od slučaja do slučaja. Pollock je razlikovao prirodnu od moralne znanosti:

»Komparativna neegzaktost moralnih znanosti nije neuspjeh čovjeka koji joj je posvetio svoje sposobnosti, nego ovisi, kao što je već Aristotel primjetio, o prirodi samog predmeta« (1890: 5).

Za Johna Roberta Seeleya politička je znanost trebala biti skup propozicija izvedenih iz historijskog znanja. On je očekivao ubrzani razvoj političke znanosti zahvaljujući razvoju historiografije u 19. stoljeću. Ako su suvremenici bili uspješniji od Locke, Hobbesa i Montesquieua, to je zbog mnogo bogatije baze povijesnih podataka.

Za Seeleya, koji je političku znanost uveo na Cambridge, ona je značila osposobljavanje za »... mišljenje, uopćavanje, definiranje i razlikovanje...«, kao i »... prikupljanje, identificiranje i ispitivanje činjenica...« Ta dva procesa konstituiraju političku znanost. »Ako zanemarimo prvi proces, prikupit ćemo činjenice od male koristi, budući da nećemo moći razlikovati važne od nevažnih podataka, a ako zanemarimo drugi proces, naše će mišljenje biti neutemeljeno i postat ćemo tkalci skolastičkih paukovih mreža« (1896: 27/28).

S obzirom na stupanj ili vrstu moguće znanosti, u 19. i početkom 20. stoljeća postojala su dva misaona pravca. U radovima Augustea Comtea, Karla Marxa i Vilfreda Pareta ne postoji razlikovanje između društvenih i »prirodnih« znanosti. Obje su znanosti težile pravilnostima, sličnostima, zakonima. S druge strane, pojam društvene znanosti koji bi sadržavao »... zadržani sistem koncepata, u kojima je realnost sintetizirana nekom vrstom trajnih i univerzalnih klasifikacija i iz kojih bi mogla ponovno biti deducirana...« Max Weber je smatrao besmislenim.

»Nbrojni događaji beskrajno teku prema vječnosti. Kulturni problemi koji potiču ljude stalno se iznova obnavljaju u drugim bojama, a granice tog prostora su u beskrajnom toku konkretnih događaja kojima tražimo smisao i značenje; ono što postaje 'povijesna individua', stalno je podvrgnuto promjeni. Intelektualni kontekst iz kojeg promatramo i znanstveno analiziramo mijenja se« (1949: 80).

»Zakovitost« ljudske interakcije je za Maxa Webera drugačije razine. Predmet društvene znanosti — ljudska akcija — sadrži vrijednosne orijen-

jektivne mogućnosti« i vjerojatnosti. Kulturna promjena može takve odnose oslabiti ili sasvim poništiti. Slično je i Durkheim razumijevao kulturne fenomene kao previše kompleksne i otvorene ljudskoj kreativnosti da bi se mogli istraživati mjerom kauzalne sigurnosti prirodnih znanosti.

U prvim desetljećima profesionalne političke znanosti u SAD — od 1900. do 1930 — dva znanstvenika, Merriam i Catlin, prvi tipično američki poput pite od jabuka, a drugi privremeno presađeni Englez — prednjačili su u uvođenju znanstvenih metoda i standarda u studij politike. Merriamov je prilog bio, prije svega, pragmatiski i promocijski. On je zagovarao, regrutirao ljude, financirao istraživačke programe na University of Chicago. On je također bio osnivač Social Science Research Council. Catlin je pisao o metodološkim problemima, razlikujući povijest od političke znanosti, smještajući političku znanost u društvene znanosti.

U svom manifestu iz 1921. godine *The Present State of The Study of Politics* (1925) Merriam se zalaže za uvođenje psiholoških i socioloških analiza u studij političkih institucija i procesa i za uvođenje statističkih metoda kako bi povećao preciznost političke analize. U tim ranim pozivima na profesionalni rast i napredovanje ne spominje se rasprava o znanstvenoj metodi. On je predlagao prakticiranje političke znanosti umjesto diskusija o njoj. Zaista, u godinama koje su slijedile na University of Chicago razvio se istraživački program, manifestirajući Merriamov naglasak na empirijskom istraživanju, kvantifikaciji i socijalno-psihološkoj interpretaciji. Znanstvenici stasali na takvim programima tvorit će jezgro »biheviorističkog pokreta« nakon drugoga svjetskog rata.

George Catlin možda je prvi govorio o »biheviorističkoj obradi politike« (1927, XI) i u svojoj argumentaciji otklanjao sve prigovore koji bi težili razlikovanju predmeta istraživanja društvenih od prirodnih znanstvenih disciplina. Ali o perspektivama znanosti nije bio previše optimističan.

»Politika se za sada mora ograničiti na skromni zadatak prikupljanja, mjerenja gdje je moguće, razvrstavanja historijskog materijala, prošlog i suvremenog; mora slijediti moguće tragove za otkrića trajnih oblika i općih principa akcije... Moguće je očekivati od političke znanosti i više od toga, da će nam pružiti uvide u mogućnosti kontrole društvenih situacija, pokazati nam, ako ne ono što je mudro činiti, bar ono što nije mudro činiti, budući da će takva aktivnost otkriti korijene socijalne strukture i dubljih sila koje su ih izgradile« (1927: 142—143).

Argument Bernarda Cricka (1959) da je upravo bihevioralni pokret u američkoj političkoj znanosti, a posebice čikaška škola, odgovorna za odvođenje političke znanosti putom scijentizma ne bi mogao izdržati pažljivu analizu njezinih izvora. U Americi i u Evropi metametodološko mišljenje o tom je pitanju bilo podijeljeno. Bilo bi teško pronaći snažnije proznanstveno orijentirane znanstvenike od Comtea, Marxa, Pareta i Freuda. Durkheim i Weber bili su potpuno posvećeni znanosti, ali i svjesni da je predmet istraživanja društvenog znanstvenika manje podložan otkrivanju tvrdih eksplanatornih zakona. Ta je polemika bila prenijeta u SAD početkom 20. sto-

Kada se ispituju dokazi, Crickovo pripisivanje takve znanstvene orijentacije čikaškoj grupi ne može se održati. Potrebno je tek pročitati prepisku između Tocquevillea i Beaumonta da bi se shvatilo kako je taj briljantni interpretator američke povijesti, stoljeće prije nastanka čikaške škole, bio blizu anketiranju javnog mnijenja na svojim putovanjima zemljom. On je razgovarao s kapetanom parnog broda na Mississippiju, s farmerima u unutrašnjosti, objedovao s buržujima Istoka i činovnicima Washingtona; reprezentativnost uzorka bila mu je jasno na umu. Karl Marx je pripremio upitnik od 6 stranica za istraživanje stavova radničke klase u Francuskoj pred izbore 1880. godine. U radnim bilješkama Maxa Webera za njegovu studiju o seljacima istočne Prusije postoje dokazi kako je planirao i djelomično proveo anketiranje poljskih i njemačkih seljaka. U komparativnoj studiji religija koristio se tabelama s dva ulaza — svjetovnjaci/nesvjetovnjaci, asketizam/neasketizam — kako bi došao do hipoteza o odnosima između religijske etike i ekonomskih stavova.

Najvažnija otkrića u razvoju statistike nastala su u Evropi. La Place i Condorcet bili su Francuzi, Bernoullijevu porodicu činili su Švicarci, Bayes, Galton, Pearson, Fisher bili su Englezi, Pareto je bio Talijan, Markov je Rus. Prvi teoretičar javnog izbora bio je Velšanin Duncan Black (1984). Mišljenje da je kvantitativni pristup u društvenoj znanosti tipično američki nije historijski korektno. Posebno američko bilo je poboljšanje i primjena kvantitativnih metoda u anketnom ispitivanju, analizi sadržaja, statističkoj analizi, matematičkom modeliranju itd., kao i potraga za empirijskim temeljima psiholoških i socioloških hipoteza, uglavnom pristiglih iz evropske društvenoznanstvene literature.

U najtamnijem trenutku evropske povijesti, tridesetih godina, dolazi do snažnog priliva evropske društvene znanosti u SAD preko izbjeglica kao što su bili: Paul Lazarsfeld, Kurt Lewin, Hans Speier, Erich Fromm, Franz Neumann, Leo Lowenthal, Franz Alexander, Hannah Arendt, Hans Morgenthau, Leo Strauss i mnogi drugi. Iz ovog popisa imena sasvim je jasno da je takva emigracija sobom donijela i različite polemike u društvenim znanostima, te da suprotstavljajući pozicija evropske i američke znanosti kao humanizma nasuprot scijentizmu ne može izdržati svjetlo dana. Postoji jasan kontinuitet evropskog nasljeđa u razvoju društvenih i političkih znanosti u SAD.

Takva široka tradicija političke znanosti, koja započinje s Grčkom i nastavlja se preko kreativnih znanstvenika naše generacije, jedina je historijski ispravna verzija povijesti naše struke. »Kritička« i marksistička škola odbacile su profesionalizam. Suprotstavljajući se tom pojednostavljenom izazovu, moramo biti čvrsto uvjereni u svojemu opredjeljenju za objektivnost. Poziv za »relevancijom« povezan s »postbihevizmom« znači i više brige za policy-posljedice znanstvenog rada, ali ne može zahtijevati i opredjeljenje za određeni pravac političke akcije. Politički znanstvenik nije nužno socijalist, a sigurno nije socijalist neke posebne vrste.

Strausijanska političkofilozofska verzija povijesti struke ne može se uzeti ozbiljno. Tvrdokorna verzija povijesti teorije javnog izbora zamijenila je smisao s tehnikom. Matica političke znanosti otvorena je svim metodama

starijim metodologijama samo zbog toga što danas raspolaže s moćnim instrumentima statistike i matematike.

Posljednja desetljeća u razvoju političke znanosti daju nam mnogo razloga za profesionalni ponos. Kao Amerikanci učinili smo značajne priloge tom prastarom i svjetskom naporu upotrebe moći znanja nad tragičnim dilemama svjetske politike.

S engleskoga preveo

Ivan Grdešić

LITERATURA

- Anderson, Perry, *Considerations in Western Marxism*, London, New Left Books, 1976.
- Axelrod, Robert, *The Evolution of Cooperation*, New York, Basic Books, 1984.
- Black, Duncan, *The Theory of Committees and Elections*, Cambridge, Cambridge University Press, 1958.
- Bergersen, Albert, »The Class Structure of the World System«, u: William Thompson, ed, *Contending Approaches to World System Analysis*, Beverly Hills, Sage Publications, 1980.
- Bornschieer, Volker, i J. P. Hoby, »Economic Policy and Multinational Corporations in Development: The Measurable Impacts in Cross National Perspective«, *Social Problems*, Vol. 28, 1981, str. 363—377.
- Bornschieer, Volker, C. Chase-Dunn i R. Rubinson, »Cross National Evidence on Effects of Foreign Aid and Investment on Development«, *American Journal of Sociology*, Vol. 84, No. 3, 1978, str. 207—222.
- Buchanan, James i Richard Wagner, *Democracy in Deficit*, New York, Academic Press, 1977.
- Buchanan, James, *The Economics of Politics*, Lancing, Institute of Economic Affairs, 1978.
- Cardoso, Fernando i Enzo Faletto, *Dependency and Development in Latin America*, Berkeley, University of California Press, 1979.
- Catlin, George, *The Science and Method of Politics*, Hamden, Anchor Books, 1927.
- Chase-Dunn, Christopher, »Commentary«, u: Hopkins i Wallerstein, eds, *World System Analysis: Theory and Methodology*, Beverly Hills, Sage Publications, 1982.
- Crick, Bernard, *American Science of Politics*, Berkeley, University of California Press, 1959.
- Dahl, Robert, »The Behavioral Approach in Political Science: Epitaph for A Monument to A Successful Protest«, *American Political Science Review*, Vol. 55, 1961, str. 763—72.
- Easton, David, *The Political System*, New York, A. A. Knopf, 1953.
- Eulau, Heinz, *The Behavioral Persuasion in Politics*, New York, Random House, 1963.
- Fagen, Richard, »A Funny Thing Happend On The Way To The Market: Thoughts on Extending Dependency Ideas«, *International Organization*, Vol. 32, No. 1, 1978, str. 287—300.
- Geertz, Clifford, *The Interpretation of Cultures*, New York, Basic Books, 1972.
- Held, David, *Introduction to Critical Theory: Horkheimer to Habermas*, Berkeley, University of California Press, 1980.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist*, Washington, D. C., National Home Library

- Hirschman, Albert, »The Search for Paradigms As a Hindrance to Understanding«, *World Politics*, Vol. 22, No. 3, str. 329—343.
- March, James, i Johan, Okakis, Olsen, »The New Institutionalism: Organizational Factors in Political Life«, *American Political Science Review*, Vol. 78, No. 3, 1984, str. 734—750.
- Merriam, Charles E, »The Present State in the Study of Politics«, *American Political Science Review*, Vol. 15, 1921, str. 173—185.
- Mitchell, William, »Virginia, Rochester, and Bloomington: Twenty five Years of Public Choice and Political Science«, *Public Choice*, Vol. 56, 1988, str. 101—119.
- Pateman, Carol, *Participation and Democratic Theory*, Cambridge, Cambridge University Press, 1970.
- Pateman, Carol, *The Problem of Political Obligation*, Chichester, Wiley, 1979.
- Rattigan, Terence, *Separate Tables*, New York, Random House, 1955.
- Ricci, David, *The Tragedy of Political Science*, New Haven, Yale University Press, 1984.
- Riker, William, *Liberalism Against Populism*, San Francisco, Freeman, 1982.
- Rubinson, Richard i C. Chase-Dunn, »Cycles, Trends, and New Departures in World System Development«, u: J. W. Meyer, i M. T. Hannan, eds, *National Development and World Systems*, Chicago, University of Chicago Press, 1979.
- Seeley, John Robert, *Introduction to Political Science*, London, Macmillan, 1896.
- Seidelman, Raymond, *Disenchanted Realists*, New York, State University of New York Press, 1985.
- Simon, Herbert, »Human Nature in Politics: The Dialogue of Psychology with Political Science«, *American Political Science Review*, Vol. 79, No. 2, 1985, str. 293—304.
- Slater, Filip, *Origin and Significance of the Frankfurt School: A Marxist Perspective*, London, Routledge, Kegan, Paul, 1977.
- Straus, Leo, *What is Political Philosophy?*, Glencoe, The Free Press of Glencoe Illinois, 1959.
- Straus, Leo, »Political Philosophy and the Crisis of our Time«, u: George Graham i George Carey, eds, *The Post Behavior a Era*, New York, Holt, Rinehart, Winston, 1972, str. 217—242.
- Sylvan, David, Duncan Snidal, et al, »The Peripheral Economy: Penetration and Economic Distortion, 1970—1975«, u: William Thompson, ed, *Contending Approaches to World System Analysis*, Beverly Hills, Sage Publications, 1983.
- Tocqueville, Alexis de. *Journey to America*, New Haven, Yale University Press, 1962.
- Therborn, Goran, *The Frankfurt School in Western Marxism: A Critical Reader*, London, New Left Books, 1977.
- Truman, David, »The Impact of the Revolution in Behavioral Science on Political Science«, *Brookings Lectures*, Washington, D. C. Brookings Institution, 202—231.
- Walzer, Michael, *Spheres of Justice*, New York, Basic Books, 1970.
- Walzer, Michael, *Obligations*, Cambridge, Harvard University Press, 1970.
- Weber, Max, *The Methodology of the Social Sciences*, Glencoe, The Free Press of Glencoe Illinois, 1949.
- Womack, John, *Zapata and the Mexican Revolution*, New York, A. A. Knoph, 1969.
- Wood, Gordon, »The Fundamentalist and the Constitution«, *New York Review of Books*, 1988.

Gabriel A. Almond

SEPARATE TABLES: SCHOOLS AND SECTS IN POLITICAL SCIENCE

Stanford University, U. S. A.

Summary

Over the past few decades the state of the art in political science, after a relatively homogeneous historical development, has been characterized by the polarization and opposition of different theoretical trends, schools and sects. This polarization can be illustrated along two dimensions: the ideological and the methodological one. Along the ideological dimension the extremes are the left and the right, while along the methodological dimension the two poles are represented by the advocates of hard and soft methods. Nevertheless, the majority of political scientists take a central position between these extremes avoiding ideological bias and methodological exclusivity. It is just this central position that should exert a stronger influence on the atmosphere within, and the development of political science since the interpretations about the state of the art in this discipline provided by the extreme schools of thought have neither professional nor scientific legitimacy.